

«Ἄν μᾶς ἔβλεπε καὶ ἐκεῖνος, ἤθελε συλ-
» λάβει καὶ ὠδηγήσει ἡμᾶς εἰς μέρος ὅπου ἀπαγ-
» χονίζονται οἱ σκύλοι τοῦ δρόμου.»

«Ἀπαχονίζονται,» ἀνεφώνησα ἐμβρόντη-
τος· «ὁ δρόμος λοιπὸν δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς;
Τὸ ἰδανικὸν τοῦ σκύλου, ὁ ἐλεύθερος καὶ ἀνε-
ξάρτητος βίος εἶναι λοιπὸν λέξις κενὴ ἐννοίας
καὶ συνώνυμος νηστείας καὶ κρεμάλας!»

Ἐν τούτοις ἐπῆλθεν ἡ νύξ κάθυγρος καὶ ψυ-
χρὰ, καὶ μετ' αὐτῆς λεπτὴ βροχὴ, δι' ἧς ἐμά-
στιζεν ἡμᾶς ἄνεμος παγετώδης. Πόσον τότε μ'
ἐφάνη ἄσχημος ὁ δρόμος, ὁ τοσοῦτον ὠραῖος
τὴν προΐαν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, καὶ μετὰ
πόσου πόθου ἐνεθυμούμην τοὺς τέσσαρας τοί-
χους καὶ τὰ τρία θερμὰ σκεπάσματα τοῦ κα-
λοῦ μου κοιτῶνος!

Ἦλθε τέλος καὶ ἡ ὥρα καθ' ἣν ἐχύθησαν τὰ
περικαθάρματα πρὸ τῆς θύρας τῶν οἰκιῶν, ἀλλὰ
μετ' ἐναγωνίους ἐρεύνας δὲν εὔρον εἰμὴ λιπό-
σαρκά τινα κόκκαλα πικρὰ ἐκ τῆς στάκτης, εἰς
ἣν εἶγον κυλισθῆ. Τότε πρῶτον κατενόησα σα-
φῶς πόσον ὁρεπτικὴ τροφή εἶναι τὸ ὀπτὸν κρέας
καὶ ὅτι ἡ σάκχαρις εἶναι γλυκεῖα. Ὁ σύντροφός
μου ἀπ' ἐναντίας ἀνέσκαπτεν ἀνὰ ἕνα τοὺς σω-
ροὺς μετὰ τέχνης καὶ ἀταραξίας θαυμαστῆς,
τόσον ὀλίγα ὅμως εὕρισκον ἐν ἐκάστῳ ὥστε πρὸς
συλλογὴν μετριωτάτου δαίπνου ἠναγκάσθη νὰ
τρέχη ὅλην τὴν νύκτα. Ἐν τούτοις ἡ βροχὴ
ἐξηκολούθει ποτίζουσα τὴν βράχιν μου ἀπὸ δέκα
ἡδὴ ὥρῶν, τὸ σκότος νύξανε, ὁ χεῖμαρρος ὠγ-
κοῦτο καὶ ἐβυθιζόμεθα εἰς τὴν λάσπην μέχρι
τῆς κοιλίας· ὅτε δὲ τέλος πάντων ἀνέτειλεν ἡ
ἡμέρα ὁ παιδαγωγὸς ἢ μᾶλλον ὁ σκυλαγωγὸς
μου, βλέπων με τρέμοιτα ἐκ τοῦ ψύχους καὶ
τοῦ καμάτου ἠρώτησε: «Μήπως ἐβαρύνθης ἤδη
» τὸν ἐλεύθερον βίον;»

«Ναί,» ἀπεκρίθην στενάζων.

«Θέλεις νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τοῦ αὐθέντου
» σου;»

«Μάλιστα, ἀλλὰ πῶς νὰ εὔρω τὴν οἰκίαν;»

«Ἀκολουθεῖ με, ἐπανέλαβεν ὁ σύντροφός
» μου. Ἐλπίζω ὅτι τὸ μάθημα θέλει σὲ χρησι-
» μεύσει. Ὅτε σὲ εἶδον ἐξερχόμενον χθὲς τὸ πρῶτ'
» ἀμέσως ἐνόησα ὅτι χαϊδευόμενον ζῶον ὅπως ἐ-
» φαίνεσο, ἀδύνατον ἦτο νὰ ἐκτιμῆσθαι τὴν ἀ-
» γρίαν ποίησιν τοῦ ἐλευθέρου βίου. Ἀκολουθεῖ
» με λοιπὸν, νὰ σοὶ δείξω τὴν οἰκίαν σου.»

Ὁ καλὸς μανδρόσκυλος ἔλεγε ταῦτα μετ' ἄ-
κρας ἀπλοϊκότητος, ὅτε δ' ἐφθάσαμεν πρὸ τῆς
οἰκίας μὲ ἀπεχαιρέτησεν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης
συγκινήσεως. «Ὅχι, τῷ εἶπον ἐγὼ, δὲν θέλω
» νὰ σε ἀφήσω. Εἴσελθε καὶ μείνε μετ' ἐμοῦ, κοι-
» μώμενος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ στρώματος καὶ συν-
» τρώγων εἰς τὸ αὐτὸ πινάκιον. Ὁ αὐθέντης μου
» εἶναι καλὸς ἄνθρωπος καὶ»

Ταῦτα ἀκούσας μὲ διέκοψεν ἀποτόμως λέγων·
«Σιώπα, εἶσαι ἀκόμη παιδίον. Ἄν εἰσηρχό-

» μην ὁ κύριός σου ἤθελε μὲ διώξει διὰ λακτι-
» σμάτων, καὶ δικαίως. Τί θέλεις νὰ κάμῃ γέ-
» ροντα τυχοδιώκτην, ὅστις ἐσκόρπισε τὰς τρίγας
» του εἰς ὅλους τοὺς λάκκους τῶν Παρισίων;
» Ἄλλ' οὔτε ἐγὼ θέλω. Ἐγεννήθην εἰς τὸν δρό-
» μον, ἐκεῖ ἔζησα καὶ ἐκεῖ θ' ἀποθάνω. Τετέλε-
» σται.» Μετὰ τὸν ἀποχαιρετισμὸν ἔτρεξεν εἰς
τὴν παρακειμένην πλατεῖαν καὶ ἠπλώθη ὑπὸ
τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου.

Ὅτε δὲ εἰσῆλθον ἐγὼ εἰς τὴν οἰκίαν ὁ μα-
καρίτης θεὸς σου ἔλαβε μαστίγιον καὶ μοὶ ἔ-
δωσε μάθημα, τοῦ ὁποίου μόλις ἠσθάνθην τὸν
πόνον, διότι ἐνῶ μὲ ἔδαιρεν ἀνελογιζόμενην ὅτι
μετ' ὀλίγον ἤθελον φάγει κρέας καὶ σάκχαριν
καὶ ἔπειτα ἤθελον κοιμηθῆ ἐπὶ μαλακῆς κλίνης.
Ἐκτοτε αἱ ιδέαι μου ὑπέστησαν ριζικὴν μετα-
βολὴν καὶ ἰδανικὸν τῆς εὐτυχίας ἐνόμισα πάν-
τοτε νὰ μένω ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων θερ-
μοῦ δωματίου, νὰ τρώγω ἐνίοτε ζύλον, ἀλλὰ
κρέας καὶ ζάχαριν καθ' ἡμέραν.

E. P.

Ο ΓΑΡΙΒΑΛΔΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΝΙΟΝ.

Ἀποσπῶμεν τὸ ἐπόμενον συγκινητικώτατον
ἀνέκδοτον ἐκ τῆς ἀρτίως ἐκδοθείσης ὑπὸ τοῦ ἰ-
ταλοῦ στρατηγοῦ Βορδόνε βιογραφίας τοῦ Γα-
ριβάλδου.

«Ἐσπέραν τινὰ τοῦ 1861 ἐν ᾧ διεσκέδαζεν ὁ
Γαριβάλδης παίζων τὴν σφαῖραν ἐν τῇ πρὸ τῆς
οἰκίας του μικρᾶ πλατεῖα μετὰ τινῶν φίλων του
στρατιωτικῶν, εἶδεν ἐπανερχόμενον τὸν ποιμένα
τοῦ μετὰ τῶν προβάτων. Ὁ γηραιὸς στρατη-
γὸς εἰξυρεν ὅλα τοῦ ποιμνίου του τὰ πρόβατα
καὶ ἕκαστον αὐτῶν εἶχεν ὀνομάσει δι' ἰδίου ὀ-
νόματος. Ἐν ᾧ λοιπὸν παρετήρει αὐτὰ εἰσερ-
χόμενα εἰς τὴν στάνην, εἶδεν ὅτι μία τῶν ἀ-
μνάδων εἶχε γεννησῆ, ἀλλὰ τὸν ἀμνὸν δὲν τον
ἔβλεπεν ἀκολουθοῦντα τὴν μητέρα του· ὅθεν κα-
λέσας τὸν ποιμένα τὸν ἠρώτησε τί συνέβη, ἐ-
κείνος δ' ἀπεκρίθη ὅτι ὁ ἀμνὸς ἀπεπλανήθη, μά-
την δὲ τὸν ἀνεζήτησε πολλὴν ὥραν, ἀλλὰ δὲν
κατώρθωσε νὰ τον ἀνεύρη.

«— Ὡ, τὸ καυμένο τὸ ἀρνάκι, εἶπεν ὁ στρα-
τηγός. Καὶ θὰ το φάγουν τὰ θηρία. Κύριοί μου,
προσέθηκεν ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς φίλους του,
ἂς ἀνάψωμεν ἐν σιγάρων καὶ ἂς τρέξωμεν νὰ το
ἀναζητήσωμεν· τόσοι ἄνθρωποι βεβαίως θὰ το
ἀνεύρωμεν.

Ἡ νύξ ἐπλησίαζε καὶ τοιοῦτος περίπατος
μεταξὺ τοῦ σωροῦ τῶν ἀμόρφων γραμνικῶν ὄγ-
κων τῶν ἄνευ τινὸς ἀτραποῦ, ἐξ ὧν σύγκειται
ἡ νῆσος Καπρέρα, θὰ ἦτο πρᾶγμα κινδυνώδες
ἐὰν ἐπορεύοντο ἄνευ φώτων. Καὶ ἰδοὺ λοιπὸν οἱ
πάλαι ἀξιωματικοὶ οἱ ἀνδραγαθήσαντες ἐν Ῥιο-
γράντῳ, Μοντεβιδέῳ, Ῥώμῃ, Βαρέζῃ, Καλατα-
φίμῃ καὶ Βολτοῦρνῳ ἀκολουθοῦντες τὸν στρατη-
γὸν τῶν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀπολεσθέντος ἀρνίου.
Μάτην ἀνεζήτησαν πολλὴν ὥραν, μάτην δ

γρηαίος στρατηγός ἐμιμείτο διὰ τῆς φωνῆς του τὸ βέλαισμα τῆς μητρὸς ἀνάδος. Οὐδεμία ἀπόκρισις. Τοῦτο δὲ διήρκεσε μίαν ὕλην ὥραν. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο πλέον σκοτεινὰ καὶ δὲν ἔβλεπον, ὁ ἀρχηγός τῆς ἐκδρομῆς εἶπεν εἰς τοὺς φίλους του·

«Υπομονή, ἄς ἐπανεέλθωμεν, θά το ἔραγαν τὸ καυμένον.

»Καὶ ἐπανῆλθον.

»Ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν ὁ φίλος ὁ συνήθως εἰσερχόμενος εἰς τὸν θάλαμον τοῦ στρατηγοῦ τὴν τετάρτην ὥραν τῆς πρωίας, πρὶν ἤδη ἐξημερώσῃ, ἐθαύμασεν ἰδὼν ὅτι ὁ Γαριβάλδης ἐκοιμάτο ἔτι ὑπὸν βαθυτάτον. Παρευθὺς δὲ ἀπεχώρησεν ἀπορῶν καὶ κατελθὼν εἰς τὴν πλατεῖαν ἐκάπνιζε σιγᾶρον ἐκ τῶν μακρῶν ἐκείνων τῆς Νικαίας, ἅτινα ὁ στρατηγός προετίμα παντὸς ἄλλου εἶδους. Μετὰ ἡμίσειαν δὲ ὥραν ἀναβαίνει, ἀλλὰ ὁ στρατηγός διετέλει ἔτι κοιμώμενος. Ἦτο δὲ πολλῆς ἀπορίας ἄξιον τὸ πρᾶγμα, διότι ὁ Γαριβάλδης καὶ ἐν Καπρέρα ὡς ἐν τῷ στρατοπέδῳ, πρῶτος πάντων ἐξηγεῖτο τῆς κλίνης. Ἀνάπτει λοιπὸν καὶ ἄλλο σιγᾶρον καὶ ἀποφασίζει νὰ ἀναμείνῃ ἡμίσειαν ἔτι ὥραν.

»Ἀλλὰ ὁ ὕπνος παρατείνεται καὶ βεβαίως δὲν εἶνε καλὸν σημεῖον. Ὁ φίλος φοβούμενος μὴ ἐπαθε τίποτε ὁ γρηαίος στρατιώτης, κάμνει ἐπιτήδες κρότον. Παρευθὺς δὲ ὁ κοιμώμενος ἀναπηδᾷ ἀπὸ τῆς κλίνης καὶ ἡ πρώτη του ἐρώτησις ἦτο·

«Τί, μήπως ἐξύπνησαν οἱ ἄλλοι;

»«Ὁχι, στρατηγέ, ἐγὼ μόνος.

»«Καλὰ, -εἶπε μετὰ σπουδῆς ὁ Γαριβάλδης, χώνων τὴν χεῖρα ὑπὸ τὸ σκέπασμά του καὶ ἐξάγων νεογέννητον ἀρνίον - τρέξε το εὐθὺς εἰς τὴν μητέρα του, ἡ ὁποία θὰ εἶνε εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν.

»Ἐφάνετο δὲ ὡς ἐντρεπόμενος διὰ τὴν πρᾶξίν του ταύτην, καὶ ἤθελε νὰ μὴ το μάθῃ ψυχὴ ἐκ τῶν περὶ αὐτόν.

»Ἐπὶ δὲ τοῦ νυκτερινοῦ τραπεζίου τοῦ ὑπῆρχε μικρὸν πινάκιον, ἐν ᾧ ἐσώζοντο ἔτι σταγόνες τινὲς γάλακτος.

»Ὁ ἀνὴρ οὗτος ὅστις ἵνα κυριεύσῃ τὴν Βίλαν Κορσίνη, προέπεμψεν εἰς τὸν Ἄδην μυριάδας στρατιωτῶν, καὶ ὅστις ἐν ἑκατὸ μάχαις ἀφειδῶς ἐκινδύνευσε καὶ τὴν ζωὴν του καὶ τὴν τῶν ἐθελοντῶν του, δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑπομείνῃ ἀναλογιζόμενος τὸν κίνδυνον τοῦ ἀποπλανηθέντος ζῆφου. Περιμείνας ἕως οὗ πάντες οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκοιμήθησαν, ἐξῆλθε μόνος καὶ ἀψοφητὴ, καὶ μετὰ πολλὰς ἐρεύνας ἀνεῦρε τὸ ἀρνίον καταβεβλημένον ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ σχεδὸν νεκρὸν, καὶ παραλαβὼν αὐτὸ ἐπανῆλθε σπεύδων εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἐκοιμήθη μόνον ἀφ' οὗ τὸ ἐπίπτισε γάλα καὶ τὸ ἐθέρμυκεν ὑπὸ τὸ ἴδιόν του σκέπασμα.»

ΟΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΙ ΚΑΙ Η ΕΡΓΑΣΙΑ'

Ἐκαστος τῶν Σουλτάνων ὀφείλει νὰ διδάχθῃ παιδιόθεν καὶ νὰ γνωρίζῃ μίαν τινὰ τέχνην, ὅπως ἐπαρκῆ διὰ τῶν κόπων τῶν χειρῶν αὐτοῦ πρὸς διατροφὴν του, κατὰ μίμησιν, λέγουσιν οἱ Ὅθωμανοὶ, τοῦ Νῶε, ὅστις ἦν τέκτων, τοῦ Ἀβραάμ, ὅστις ἦτον ὑφάντης, τοῦ Δαβὶδ, ὅστις ἦν θωρακοποιός, καὶ τοῦ Σολομῶντος, ὅστις ἦτον ψιαθοπλόκος. Ἐπομένως, οἱ μὲν αὐτῶν μανθάνουσι νὰ κατασκευάζωσι τόξα καὶ βέλη, ἄλλοι κιβώτια, ἄλλοι κεντοῦσιν ἐπὶ δερμάτων διὰ χρυσοῦ σύρματος. Μουσταφᾶς ὁ Γ' ἦτο βιβλιοδέτης, ἐφ' ἡμῶν δὲ ὁ Σουλτάν Μαχμουδὸς καλλιγράφος, μέγα παρὰ τοῖς Ὅθωμανοῖς προτέρημα· πρὸ αὐτοῦ δὲ ὁ Σουλτάν-Σελὴμ ἐξυλοῦργει καὶ ἐτόρνευεν ἐξαισιῶς· διὰ μίαν δὲ ὀδοντογλυφίδα, τὴν ὁποίαν εἶχε στείλει δῶρον τῷ ἡγεμονεύοντι τότε τῆς Βλαχίας Κωνσταντίνῳ τῷ Ὑψηλάντῃ, ἔλαβε δῶρον ὁ κομιστής, ἀξιωματικὸς τοῦ Σεραγίου, 40,000 φράγκων. Διηγούνται δὲ περὶ Σουλτάν-Μεχμεδ τοῦ Δ', ὅτι, ἀσχολούμενος ἀδιακόπως εἰς τὸ κυνήγιον, ἐπέσυρέ ποτε καθ' ἑαυτοῦ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μουφτῆ, ὅστις ἐνόμισε καθήκον του νὰ ὑπομνήσῃ εὐσεβάστως τῷ Μονάρχῃ, ὅτι, κατὰ τὸν ἱερὸν Νόμον καὶ τὸ παράδειγμα τῶν ἐνδόξων προγόνων του καὶ αὐτοῦ τοῦ Προφήτου, ὄφειλε νὰ ἐργάζεται ὡς ὁ ἐλάχιστος τῶν ὑπηκόων του. Τῷ ἀνέφερε δὲ καὶ τοὺς Σουλτάνους Ἡβραῆμ καὶ Μουραδ, ὧν ὁ μὲν κατασκευάζεν ὀδοντογλυφίδας, ὁ δὲ ἐλυστῆρας τῶξων, καὶ τὰ ἔστελλον τοῖς Πασσάδαις, οἵτινες τὰ ἐπλήρωναν ἀκριβῶτατα. Ὁ δὲ Σουλτάνος, τότε μὲν ἐσιώπησε· θηρεύσας δὲ αὐθμερὸν λαγῶν, τὸν ἔστειλε τῷ Μουφτῇ, καὶ ἐμήνυσε αὐτῷ, ὅτι, κατὰ τὴν συμβουλήν του, ἔγεινε κυνηγός· νὰ μετρήσῃ λοιπὸν ἀμέσως εἰς τὸν κομιστὴν τοῦ προϊόντος τούτου τῶν κόπων του εἴκοσι πουργεῖα ὡς φιλοδώρημα, ἐκτὸς τῶν ἐξήκοντα, τὰ ὁποῖα ἄξιζεν ὁ λαγῶς.

Σ. Δ. Β.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΣΥΣΤΑΘΕΝ ΕΝ Τῇ ΕΛΕΥΘΕΡΑΙ

Ἑλλάδι τυπογραφ. καὶ ἡ πρώτη ἐκδοθεῖσα ἐφημερίς.

Κατὰ τὴν ἐπελθοῦσαν καταστροφὴν τῶν Κυδωνιῶν, τῆ 3 Ἰουνίου 1821, συγκαταστράφη καὶ τὸ ἐκεῖ τυπογραφεῖον, ὃ δὲ διευθυντὴς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος Τόμπρας διεσώθη εἰς Ψαρά, ὅπου εὗρε καὶ τὸν ἐργάτην τοῦ τυπογραφείου Νικολαΐδην.

Τῆ 8 Ἰουνίου 1821 ἀφίκετο εἰς Ὑδραν ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης, ὅστις διεκοίνωσε πρὸς τὸν ναύαρχον Ἰακωβάκην Τομπάζην ὅτι σὺν τοῖς ἄλλοις ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τυπογραφεῖον. Ἠρώτα

1. Κατ' ἀρχαίαν συνθήκην ὅλοι οἱ πρίγκηπες τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Πρωσίας μανθάνουσι μίαν τινὰ τέχνην. Ὁ πρίγκηψ Φρεδερίκος Ρουλιέλμος, ὁ δοξασθεὶς ἐν τῷ τελευταίῳ γαλλογερμανικῷ πολέμῳ, ἐδιδάχθη τὴν τέχνην τοῦ στοιχειοθετοῦ εἰς τὸ ἐν Βερολίῳ τυπογραφεῖον τοῦ κ. Ἄνελ. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ οἱ βασιλεῖς ἐδιδάσκοντο τέχνην τινὰ· Λουδοβίκος ὁ 15' ἦτο ἐπιτηδείτατος κλειθροποιός.

Σ. τ. Ἐστίας.